

Domein Verzekeren en Pensioen

Activiteitenkalender

Thema consumenten krijgen begrijpelijke en efficiënte pensioenproducten

Projectmatige activiteiten

1. Expirerend pensioenkapitaal

In 2015 is bij zeven pensioenverzekeraars een onderzoek gestart naar het aankopen van een pensioenuitkering bij een premieovereenkomst en de informatie die deelnemers krijgen in aanloop naar hun pensioendatum. Doel is het verkrijgen van inzicht in de verschillen tussen het werkelijke pensioen dat deelnemers hebben aangekocht en de hoogte van het pensioen dat verzekeraars eerder hebben gecommuniceerd (via het UPO). Daarnaast onderzoeken wij wat de oorzaken zijn van deze verschillen. In 2016 volgt de definitieve reactie aan de verzekeraars, en kunnen we de koers bepalen voor gewenste acties en publiciteit. Het beoogde effect is verbeterde informatie en waar nodig verbetering van het product.

Resultaten	Oplevering
1a. Individuele brieven met observaties	Q1 2016
1b. Individuele gesprekken	Q1 2016
1c. Individuele definitieve brieven met bevindingen	Q2 2016
1d. Rapportage	Q2-Q3 2016

2. Onttrekking van risicopremies bij tweede pijler beleggingsverzekeringen

De AFM onderzoekt in overleg met de sector in hoeverre sprake is van de onttrekking van risicopremies bij tweede pijler beleggingsverzekeringen. Doel is het verkrijgen van inzicht in voornamelijk de omvang, aard en achtergrond van zowel premiebetalende als premievrije polissen. De AFM vindt het belangrijk dat duidelijk wordt of bij een niet opbouwende polis of een leeglopende sprake is van voorzienbare teleurstellingen. Zodra we inzicht in omvang, aard en achtergrond hebben, maken we afspraken met de sector over benodigde acties. Het beoogde effect is dat de beleggingsverzekering en het meeverzekerde nabestaandenpensioen passen bij de situatie van de deelnemer. Uiteraard zal de AFM de voortgang van verzekeraars hierbij bewaken.

Resultaten	Oplevering
2a. Onderzoek onder pensioenverzekeraars	Q1-Q4 2016
2b. Inzicht in omvang, aard en achtergrond	Q1-Q4 2016
2c. Monitoren voortgang verzekeraars	Q1-Q4 2016
2d. Rapportage	Q1-Q4 2016

3. Financiële opzet & informatie (voorheen vervolgonderzoek Realistische ambities)

Het betreft een gezamenlijk onderzoek van AFM en DNB onder pensioenfondsen naar de mate waarin informatie over (de kans op) korten dan wel indexeren in overeenstemming is met de financiële opzet van het fonds. Het beoogde effect is dat pensioenfondsen deelnemers eerlijk informeren over de kans op en omvang van te verwachten kortingen en structureel uitblijvende indexering op korte en middellange termijn.

Resultaten	Oplevering
3a. Aankondiging onderzoek (sectorbrief)	Q2 2016
3b. Onderzoek naar financiële opzet en uitingen over kortingen/indexaties	Q3 2016
3c. Individuele terugkoppeling onderzochte instellingen	Q3 2016
3d. Sectorbrede terugkoppeling	Q4 2016

4. Vervolg 'Activeren pensioendeelnemer' en financiële data

In 2015 werd het rapport "Neem de drempels weg opdat Nederlanders in actie komen voor hun pensioen" gepubliceerd. Hieruit blijkt dat deelnemers niet in actie komen voor hun pensioen. Daarom willen we blijvende aandacht vragen voor dit rapport en waar mogelijk drempels wegnemen. Daartoe zullen we onder meer onderzoek uitvoeren bij een pensioenuitvoerder waarbij aanbevelingen uit het rapport worden getest. Bovendien willen we bereiken dat consumenten op termijn in staat zijn om persoonlijke financiële data op een eenvoudige manier bij elkaar te brengen. Hierdoor zijn zij in staat om op een eenvoudige en veilige manier overzicht, inzicht en handelingsperspectief te krijgen in hun financiële situatie

Resultaten	Oplevering
4a Het blijvend aandacht vragen voor het activeren van de pensioendeelnemer en de aanbevelingen uit het rapport	Q4 2016
4b Opzetten en uitvoeren van twee tests met een pensioenuitvoerder	Q4 2016
4c. De visie en strategie van de AFM op Financiële Planning bekend maken aan de financiële sector en het publiek.	Q4 2016
4d. Het stimuleren van de ontwikkeling van de beschikbaarheid van financiële data voor de consument door marktpartijen.	Q4 2016

5. Invoering en implementatie Wet variabele pensioenuitkering

De Wet variabele pensioenuitkering zal een wettelijke basis neerleggen voor beschikbare premieregelingen waarbij steeds meer risico's (ook na de pensioendatum) bij de deelnemer komen te liggen. Deze wet zal nieuwe keuzes voor deelnemers introduceren waarbij de pensioenuitvoerder het maken van individuele keuzes moet faciliteren. Het is van belang dat zowel de betreffende pensioenuitvoerders als het toezicht tijdig zijn voorbereid op de nieuwe verplichtingen.

Resultaten	Oplevering
5a. Adviseren ministerie van SZW over aanpassingen in wet- en regelgeving en invulling lagere regelgeving met voldoende aandacht voor zorgplicht en informatie	Q2 2016
5b. Voorbereiden van toezicht op de taken die uit de Wet variabele pensioenuitkering voortvloeien	Q3 2016
5c. Voorbereiden van marktpartijen op de taken die uit de Wet variabele pensioenuitkering voortvloeien	Q4 2016

Doorlopende activiteiten

6. Doorlopend toezicht op pensioenuitvoerders

Op basis van signalen die we ontvangen en eigen onderzoek, nemen we contact op met pensioeninstellingen om schadelijke situaties voor de deelnemer weg te nemen. Indien de situatie en omstandigheden daarom vragen treden we handhavend op. We brengen trends in kaart en voeren marktscans uit (kortlopende onderzoeken onder enkele instellingen met een specifiek onderwerp). Daarnaast monitoren we een aantal grote instellingen in het kader van het accountmanagement. Resultaat is het tijdig signaleren en verhelpen van schadelijke situaties voor de deelnemer, zowel op het niveau van individuele instellingen als door de hele sector.

7. Vergunningverlening algemeen pensioenfonds

Vanaf 1 januari 2016 is het mogelijk een algemeen pensioenfonds (APF) op te richten. Een APF moet op grond van de Pensioenwet over een vergunning beschikken. Niet alleen bestaande pensioenfondsen kunnen een APF oprichten, maar ook verzekeraars of pensioenuitvoeringsorganisaties. DNB verleent op aanvraag een vergunning. Volgens artikel 40a van Besluit uitvoering Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregelingen geeft de AFM DNB formeel advies over de gedragsaspecten bij de vergunningaanvraag van het APF. In 2016 verwacht de AFM minstens 10 vergunningsaanvragen in behandeling te nemen.

Resultaten	Oplevering
7a. Beoordeling gedragsaspecten bij de vergunningaanvraag van het APF	Q1-Q4 2016
7b. Advies geven aan DNB over de gedragsaspecten bij de vergunningaanvraag van het APF 2016	Q1-Q4 2016

8. Beleidsmatige activiteiten

Er speelt een aantal beleidstrajecten waarbij de AFM betrokken is. Dit betreft onder andere informatie over risico's (als uitvloeisel van de Wet Pensioencommunicatie), de ontwikkeling van UPO-modellen, de ontwikkeling van een vergelijkend onderdeel van de Pensioen1-2-3, de discussie over de toekomst van het pensioenstelsel, Europese ontwikkelingen op het gebied van wetgeving en de ontwikkeling van een zogeheten uniforme rekenmethodiek voor de berekening van pensioenprojecties.

Resultaten	Oplevering
8a. Advies uitbrengen over de manier waarop pensioenuitvoerders persoonlijke risico's voor deelnemers weergeven	Q4 2017
8b. Wettelijk advies geven aan het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid over de door de pensioensector ontwikkelde UPO-modellen	Q4 2016
8c. Advies geven bij ontwikkeling van vergelijkend onderdeel pensioen1-2-3	Q2 2016
8d. Deelname aan de discussie rondom de toekomst van het pensioenstelsel onder leiding van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid	Q3 2016 Q3 2016
8e. Advies geven aan ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid over uniforme rekenmethodiek	Q3 2016

Retail thema-overstijgend

Deze activiteiten vallen onder de verantwoordelijkheid van het domein Verzekeren en Pensioen. Een aantal activiteiten heeft echter een domeinoverstijgend karakter. Ze zijn daarom ook van belang voor het realiseren van de doelstellingen van het domein Lenen, Sparen en Retailbeleggen.

Projectmatige activiteiten

9. Activiteit intrinsieke verandering

Het project ondersteunt en bevordert dat banken en verzekeraars het klantbelang centraal stellen in het gedrag van de medewerkers en de cultuur van de organisatie. In 2015 heeft het project een nieuwe onderzoeksmethodiek ontwikkeld. In 2016 zetten wij deze in om meer inzicht te krijgen in waar een aantal banken en verzekeraars staan in deze verandering. Met dit inzicht kunnen vervolgens gerichte interventies worden ingezet om de verankering van het klantbelang in gedrag en cultuur verder te bevorderen.

Resultaten	Oplevering
9a. Afronding onderzoek 1	Q2 2016
9b. Afronding onderzoek 2	Q2 2016
9c. Afronding onderzoek 3	Q3 2016
9d. Vaststellen onderzoeksagenda Q3-Q4 2016	Q2 2016

10. Activiteit verkenningen

Het project voert verkennende, korte onderzoeken uit naar signalen van mogelijke risico's voor consumenten en klein-zakelijke klanten op onder meer het gebied van lenen, sparen, beleggen, verzekeren en pensioen. Het gaat om signalen waarover op dat moment onvoldoende bekend is om vast te kunnen stellen of hier een project voor gestart zou moeten worden. Criteria die van belang zijn bij deze inschatting zijn de urgentie en omvang van het

risico. De doelstelling van het project is om de kennis van de AFM over deze onderwerpen zodanig te verrijken dat er een goede afweging gemaakt kan worden over het al dan niet oppakken van deze onderwerpen.

Resultaten	Oplevering
10a. Uitvoeren verkennende onderzoeken	Q1-Q4 2016

Doorlopende activiteiten

11. Klantbelang dashboard

Het Klantbelang dashboard meet op verschillende aspecten van dienstverlening in hoeverre grote aanbieders (en onderdelen van enkele minder grote ondernemingen) het klantbelang centraal stellen. Door marktpartijen hier jaarlijks op te scoren en onderling te vergelijken jaagt de AFM verdere verbetering aan. Ook kan op basis hiervan inzichtelijk gemaakt worden waar de sector staat in haar transitie om het klantbelang centraal te stellen in producten en dienstverlening. In 2016 betrekken wij de marktpartijen nadrukkelijk bij zowel de doorontwikkeling van het meetinstrument als bij de uitvoering van de onderzoeken met als doel de verantwoordelijkheid van de sector zelf verder te vergroten.

Resultaten	Oplevering
11a. Dashboardonderzoek voor 10 modules afgerond en teruggekoppeld aan marktpartijen	Q2 2016
11b. Publicatie over generieke resultaten Klantbelang Dashboard gereed	Q3 2016
11c. Informatiebrief over inhoud en planning Klantbelang Dashboard 2017 verstuurd aan marktpartijen	Q4 2016

12. Nazorg Beleggingsverzekeringen

In 2015 hebben verzekeraars vooruitgang geboekt met het activeren van klanten met een beleggingsverzekering en is regelgeving in werking getreden die hen daartoe verplicht. In 2016 ziet de AFM er op toe dat verzekeraars de vereiste resultaten voor hypotheek- en pensioengebonden beleggingsverzekeringen halen. Verzekeraars rapporteren daar zelf over. Daarnaast voert de AFM een onderzoek uit ten behoeve van het klantbelang dashboard. De module van 2015 is uitgebreid.

Resultaten	Oplevering
12a. Dashboard module nazorg beleggingsverzekeringen (individuele terugkoppeling per onderneming)	Q2 2016
12b. Uitwerking vereiste resultaten voor overige polissen opgenomen in Nrgfo.	Q2 2016

13. Vakbekwaamheid

Sinds 1 januari 2014 zijn de nieuwe vakbekwaamheidseisen voor financiële dienstverleners van kracht en op 1 januari 2017 loopt de overgangstermijn af. Aangezien de nieuwe vakbekwaamheidseisen bijdragen aan betere financiële dienstverlening, blijven we de markt ondersteunen om (tijdig) te voldoen aan deze eisen. Waar nodig en mogelijk zoeken we de dialoog met de markt. In de gevallen waar is vastgesteld dat marktpartijen niet voldoen, wordt handhavend opgetreden. De AFM houdt doorlopend een vinger aan de pols waar het gaat om de kwaliteit van de examens en het aantal examens dat is afgelegd.

Resultaten	Oplevering
13a. Communicatie en dialoog met de markt t.b.v. vakbekwaamheidseisen en ontheffingsbesluit	Q1-4 2016
13b. Behandelen ontheffingsverzoeken	Q1-4 2016
13c. Handhavend optreden bij ondernemingen die gebruik hebben gemaakt van het verkorte overgangsregime en waarbij is vastgesteld dat ze niet voldoen aan de nieuwe vakbekwaamheidseisen	Q1-2 2016
13d. Toezichtstrategie vakbekwaamheidseisen 2017	Q4 2016

14. Retailmonitor

Met behulp van deze activiteit monitort de AFM relevante (markt)ontwikkelingen voor retail-dienstverlening en vertaalt deze ontwikkelingen naar toezichtconsequenties. Door deze informatie krijgt de AFM beter inzicht in de markt en kan zij haar toezicht gericht inzetten op risico's en trends in de markt. De data halen wij bijvoorbeeld uit de Marktmonitor adviseurs en bemiddelaars 2016. De AFM publiceert gedurende 2016 een aantal van de analyses op haar website en in haar nieuwsbrief adviseurs en bemiddelaars.

Resultaten	Oplevering
14a. Monitoren relevante (markt)ontwikkelingen	Q1-Q4 2016
14b. Vertalen (markt)ontwikkelingen naar toezichtsconsequenties	Q1-Q4 2016
14c. Publiceren analyses m.b.t. marktontwikkelingen	Q1-Q4 2016

15. Innovatie in retaildienstverlening

De ontwikkeling van nieuwe bedieningsconcepten in retaildienstverlening is volop gaande. Ook in 2016 zal de AFM individuele en marktbrede uitleg geven over het relevante en toepasselijke wettelijk kader voor nieuwe bedieningsconcepten. Hierbij zal in het bijzonder aandacht zijn voor nieuwe bedieningsconcepten op het gebied van beleggingsdienstverlening. Het doel is om te bevorderen dat nieuwe bedieningsconcepten aansluiten bij de behoefte en het belang van de klant en onterechte drempels voor innovatie weg te nemen.

Resultaten	Oplevering
15a. De AFM geeft de markt inzicht over de toepassing van het wettelijk kader rondom beleggingsdienstverlening	Q1 2016
15b. Financiële ondernemingen weten de AFM te vinden op het moment dat zij vragen hebben met betrekking tot innovatieve bedieningsconcepten Op basis van de antwoorden van de AFM hebben de ondernemingen beeld van hun speelruimte	Q1-Q4 2016
15c. Inventarisatie, beoordeling en individuele terugkoppeling innovatieve bedieningsconcepten binnen beleggingsdienstverlening	Q1-Q4 2016
15d. Generieke terugkoppeling naar de markt naar aanleiding van de individuele terugkoppelingen gedurende 2016	Q4 2016